

DEBRECZEN

POLITIKAI NAPILAP.

A DEBRECENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELOFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
 Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor 50 fill.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő:

Dr. Varga Lajos. Békásy Jenő.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-utca 11. Telefon 412.

A felirat.

Írta: Bakonyi Samu.

Budapest, május 5.

Tehát munkához láttak a nemzet képviselői. Ez a munka ugyan még csak a tennivalók általános megjelölésére szorítkozik és programot nem fog alkotni, de kezdetnek annyiban elég hogy a helyzetnek egyik nagy visszasságát fogja megszüntetni. — Az eddigi többség és kormányának bukása nyilvánvalóvá lett már nemcsak a választások eredményéből, de a Ház megalakulásából s eddig hozott határozataiból is. Amit azonban az új többség eddig végzett, az mind a multnak bírálata és a mult bűneinek kárhoztatása volt. A jövő feladatairól az új Ház a feliratban fogja a nemzet álláspontját tolmácsolni.

A kisebbség nézete szerint a felirat felesleges, mert a király nem mondott trónbeszédet. Ez a felfogás azt jelenti, hogy a parlamentnek szava csak akkor lehet, ha a király fordul hozzá. Ha tehát a király hallgat, a nemzet minden baja, minden vágya, minden akarata némaságra van kárhoztatva. Ha tehát a király úgy akarja, megszűnik a nemzetnek nemcsak a szuverénitása, de elsikkad szavának a szabadsága is. Választhatott ugyan képviselőket, de azok abban az irányban, amelyben megvalósítására őket a nemzet felküdötte, meg sem mukkanhatnak. Hogy az abszolutizmusnak ez a kényelmes rendszere még több erőhöz jusson, a diadalmas többség már csakugyan nem engedheti.

Szükség van tehát a feliratra mindenekelőtt a nemzet törvényhozó hatalmának megóvása érdekében. De nem maradhat el azért sem, mert a törvényhozás másik tényezője hivatalos és hiteles alakban mindeddig nem értesülhetett a nemzet akaratáról. Igaz, hogy ez nem a parlamenten mult. De ha nem kapott rá alkalmat a felség kezdeményezésében, meg kell azt teremtenie saját kezdeményezésével, saját alkotmányos és történelmi jogán.

A helyzetnek valamerre mozdulni kell. A nemzet képviselete meg fogja mondani a királynak, hogy Magyarország az államiságnak a 61-es kiegye-

zés nyomán elsikkasztott attributumait vissza akarja szerezni a gazdasági téren és a hadseregben s meg akarja valósítani mindazokat a reformokat, amelyek a nemzeti haladásnak, az igazi szabadelvűségnek és a népjólétnek egyaránt követelményei.

A többség felirati javaslata sajnos, nem annak a párnak a programját foglalja magában, amelyik számbeli erejénél, történelmi multjánál és politikai súlyánál fogva a többséget alkotó pártok fölött tulnyomó fölényben van. De semmi sincs a javaslatban olyan, ami a függetlenségi és 48-as párt elveivel bármilyen részben ellentétes volna. Tiszteljük a jóhiszemű kifogásokat, de csak az elfogultság vagy a rosszakarat állíthatná, hogyha mindaz, amiben a felirati javaslat szerint az ellenzéki pártok egyetértének, megvalósulhat, a függetlenségi eszme há térbé szorul. Mert a felirat minden kívánsága a teljes állami önállóság utján vinné nemzetünket, a bukott többség negyven esztendő uralma alatt bekövetkezett visszaeséshez képest óriási lépésekkel előbbre.

A függetlenségi párt kétszer harcolt az obstrukció lojalisabb fegyvereivel. 1898-ban a gazdasági önállóságért és 1903-ban a hadsereg magyarságaért. Számban és erőben a parlament legnagyobb pártjává növekedvén, kötelessége mindahhoz alku nélkül ragaszkodni, amiért mint kisebbség a legélesebb ellenállásig menő küzdelmet folytatott. Ha nem volt hűtelen programjához abban a harcban, nem tesz egyebet, csak következetes marad, mikor a többség élén ugyanazon harcnak a céljait tűzi ki legközelebbi feladatául.

Ha pedig ezek a célok sem lesznek elérhetőek, ha a nemzetnek hitelesen és hivatalosan kinyilatkoztatott akarata továbbra is merev akadályokra talál: akkor minden nemzeti érzés egy legyőzhetetlen nagy elhatározásba fog összeforrni. A legmérsékeltőbb hazafiaknak is be kell majd látniok, hogy ime hiába mérsékeltte magát az a párt is, mely mindig legtöbbet követelt. Tisztán fogja végre látni minden igaz szívű és egyenes elméjű magyar ember, hogy a hatvanhetes alap a nemzeti irányu fejlesztésre teljesen alkalmatlan.

Akkor aztán nem lesz rá szükség,

hogy kompromisszumokból csináljuk feliratot. Akkor lesz egységes többség, amelynek nem kell más pártok fel fogásához alkalmazkodnia, mert csak egy pártból fog állani, amely a függetlenségi program megvalósítását követeli késedelem nélkül, minden részletében.

A politikai válság.

Budapest, május 5.

A mozgolódás valahára megkezdődött. A régóta kátyuban veszteglő szekér megindult. Még mindig nem abban az irányban ugyan, a merre a megoldás rejtőzik, nem tudni, minő mélységekben. De megindult s ez a fő. A felirati vitát tárgyalja a Ház. Mint hirlik, gyorsan végezni is fognak vele, ha csak a szabadelvű párton, a hol egymásik ösmamelukban az ellenzéki virtus egyszerűben nagyra nőtt, nem fogják el-lenezni.

A legnagyobb feladat különben Tiszára vár. A száz király tiszteletére rendezett ünnepeken azért nem fog részt venni, mert idehaza nagyobb szükség van rá. Neki kell felügyelni arra, hogy a felirati vita folyamán eleje vétessék minden olyan konfliktusnak, a mely az ujoneok megtagadására vagy a közös ügyekhez való hozzájárulás hátráltatására vezetne, mert egy ilyen konfliktus szakadást idézne elő a parlament és a korona között.

A felirati vita kapcsán esetleg abban a már régóta bejelentett gyönyörűségben lehet majd részünk, hogy a szabadelvű párt, a mely eddig soha még nem akart semmit, azt fogja kifogásolni a feliratban, hogy nem követelnek eleget. Molec Dani és Pattyánszky Elek például elfogadják a feliratot. Lesznek, a kik nem fogadják el, mert keveset követel és lesznek, a kik elvetik, mert sokat követel. Minden felszólalás érdekes lesz majd ebből a szempontból.

Országgyűlés.

A felirati vita méltóságos mederben indult meg a képviselőház tegnapi ülésén. Az ülés rövid megnyitása után gróf Batthány Tivadar terjesztette elő a feliratot nyugodt és a válságnak összes momentumait összefoglaló beszédben.

A nagy tetszéssel fogadott előadói beszéd után Nagy Ferenc állott fel szólásra a szabadelvűpárti oldalról s hosszabb beszéd-

Férfi és fiu kalapok legnagyobb választékban **FEKETE JAKAB**
 legolcsóbban ■ kalapüzletében. ■

ben boncolta a feliratot. Nagy Ferenc mindenben egyetért a felirattal, foglaltakkal, mert azokból azt látja, hogy azokból kifolyólag a kormányzás pártatlan gyakorlata fog kinőni. Ő is, pártja is kívánják a hadsereg magyar nemzeti jellegét s erős a hite, hogy a király sem fog semmi visszautasítást találni a felirat anyagában. Beszédjében utalt a választások eredményére s a függetlenségi párt zajos ellenmondásai között azt vitatta, hogy a választások még nem vezették oda a függetlenségi pártot, hogy jogot formálhatna a kormányzásra a 67-es alapon álló pártokon felül, mert a Házban még most is a 67-es pártok vannak többségben, ideszámítva a horvátokat is.

Nagy Ferenc egy kis üszköt akart a koalícióban elhinteni, mikor kétségbe vonta azt, hogy a koalícióban minden kérdésben egyetértésnek. De célját nem érte el, dacára, hogy ügyes fogásokat használt, mert az ellenzéki pártok zajos kacagással feleltek Nagy Ferenc aggodalmaira. Beszéde végén a függetlenségi pártnak gratulált, hogy eddigi merev elvi állásából a gyakorlati politika terére lépett.

Nagy Ferenc beszédét zajos tetszéssel fogadta a jobboldal.

Közben szünet volt. Szünet után Kossuth erőteljes, határozott hangon mondta el beszédét — ami általános tetszést aratott az összes ellenzéki pártok lelkiületében.

Kossuth Ferenc: A függetlenségi párt nevében elfogadja a feliratot azzal a kijelentéssel, hogy a párt változatlanul fentartja elveit és azok megvalósításáért, úgy mint eddig, ezután is szakadatlanul küzdeni fog. A függetlenségi párt azonban belátja, hogy az ország súlyos helyzetben van és szükségesnek tartja a koalíciót. Akik ezen koalíció megbontására törekzenek, azok csalódnak és csalódnak fognak, mert a függetlenségi párt sorai közé konkolyt hinteni nem lehet és a párt minden erejével a koalíció fentartása

mellett fog küzdeni. (Zajos taps és éljenzés a baloldalon.) Csak a vak és süket nem látja és halja, hogy a koalíciónak programja van és az, aki nem akarja észrevenni. Nagy Ferencnek egy megjegyzésére reflektálva, hangsúlyozni kívánja, hogy a függetlenségi párt eddig is szívesen támogatott minden oly kormánytörökést, amely az országra nézve hasznos és célszerű volt. Ezentul is így fog tenni, nem volt tehát szükség Nagy Ferenc részéről most örömet kifejezni afelett, hogy a függetlenségi párt ezentul az elvi álláspontjára letérve, a kormányzati ügyekben cselekvő részt kíván venni. Elismeréssel adózik az előadó világos és minden részletkérdést megvilágosító beszédéért és így nem is tartja szükségesnek azzal részletesebben foglalkozni. A feliratot azért tartja szükségesnek, hogy a király hivatalosan is értesüljön a nemzet többségének óhajáról. Aki ezt nem tartja helyesnek, az nem alkotmányos felfogást vall. (Zajos taps a baloldalon.)

Azt elismeri, hogy a felirat nem a függetlenségi párt programját öleli fel magában, de viszont semmi sincs olyan, amely ellenkezne a párt programjával. Szívesen támogatja a párt ezt a feliratot, mert annak tartalmának teljesítésével a függetlenségi párt elvei közelebb jutnak a megvalósuláshoz. (Zajos helyeslés a baloldalon.) De támogatja a párt a feliratot azért is, mert az országnak szüksége van már más kormányra. (Zajos helyeslés a baloldalon.) Polemizál Nagy Ferencel, aki már most aggódik az új kormány sorsa iránt. Megnyugtathatja Nagy Ferencet ez irányban. Ha a kormány majd elveszti a többség bizalmát, akkor leszavazák és akkor majd távozik helyéről. Nem érti, hogy a kormány jelenleg miért ül még a kormánypadon, mert Magyarországon senki sem köteles ott maradni, ha nem akar. Visszautasítja azt a vádat, hogy a koalíciónak nem volt a választások előtt programja. Ma is ugyanaz, és pedig az, hogy pusztuljon

az eddigi rendszer. (Hosszantartó taps és éljenzés.) Ez a néhány szó egy egész világ és erre törekszik ma is a koalíció. Ismételtten kijelenti, hogy a feliratot elfogadja. (Zajos taps és éljenzés. Szónokot az összes pártok üdvözlék.)

Tegnap terjesztette elő Tomasich Miklós a horvátok kívánságait is. A kívánságokat nyilatkozat alakjában, olvasva terjesztette elő Tomasich. Első sorban is a magyar-horvát testvériség ápolását kívánják, erre törek-szenek s ezt sohasem akarják megbontani. A horvát nyelv érvényesülését az egész vonalon követelik, elkezdve a belügyi téren s folytatva a katonai kérdésekben. A horvátok nem kívánják az önálló vámtérületet, mert az óriási kárára lenne mezőgazdaságunknak, amely egyetlen kereseti forrása a horvát nemzetnek.

Tomasich előadását váltakozó megnyilatkozással fogadta a képviselőház.

Az utolsó szónok Darányi Ignác volt s miután az idő már nagyon előrehaladt, csak röviden fejthette ki nevezetét a feliratról. De ennek a rövid beszédnek is az államférfiúi bölcsesség és mérséklet volt a fundamentuma. Darányi Ignác arra célzott történelmi vonatkozásokkal, hogy bármily nehéz idők is nehezettek a magyarra, azért a nemzet politikai érettsége mindig együtt nőtt a helyzet nehézségeivel s a pártok és mérvadó tényezők mindig meg tudták találni az érintkezési pontot az együttműködés előfeltételeihez, ami által megtalálták rendszeren a kivezető utat is. A feliratban ezt a felemelő történelmi jelentőséget látja most is s ezért ajánlhatja, nyugodt lélekkel, elfogadásra a feliratot.

A szép beszédet minden oldalról tapsal fogadták s a szónokot sokan üdvözlözték.

A vezérőlbizottság ülése.

A szövetséget ellenzék vezérőlbizottsága tegnap délután négy órakor értekezletet tartott, a melyen hosszú betegeskedés

Mai lányok.

Írta: Várady Ilonka.

Három leány volt együtt az egyszerű kis szobában. Az egyik hanyadt feküdt a díványon, két kezét a feje alá tette, a szájában cigarettát füstölgött, úgy nézegette a plafonra festett tarka cirádákat.

A másik leány szemben ült vele, a térdén egy nyitott könyv feküdt, arra rákönyökölt, úgy hallgatta a heverő lány beszédét.

A harmadik az ablaknál állott, háttal a másik kettőnek.

— A férfiak elbizakodottak, léhák. Gyűlölöm őket. Ezt Örzse mondta, ki a díványon feküdt, miközben eldobta a cigarettáját. Ez a leány már szeretett és szenvedett. Jelenleg gyűlölt — tehát újra szeretett.

— Hol jártál Örzse, hogy ilyen rossz kedved van? kérdezte a szemben ülő leány.

— Az utcán. Nézegettem a nyomorúságot. Egy kicsit sóhajtott, aztán a kis asztalról egy könyvet vett elő.

Örzse szép magas leány volt. Lent született a Bánáthban és tanulni jött fel Pestre. A orvosi pályára készült nagy ambícióval és szorgalommal. A másik két leány filozofa volt.

Két kis szobában laktak. Szerették egymást, együtt jöttek-mentek, tanultak és vitatkoztak.

Örzse imponált a másik kettőnek fantasztikus életfelfogásával és férfias határozottságával.

A három leánynak eleinte roppant mérsékelt tervei voltak a jövőre nézve. Örzse különösen fel akarta forgatni a mai társadalmi rendet, megváltoztatni az összes ósdi felfogást, az asszonyokat illetőleg elhatározta, hogy ő fogja képviselni a jövő asszonyának az összes elveit és egy kis tábor fog maga köré gyűjteni, hogy hadat üzenhessen a férfiaknak.

Két katonája már volt. Margit, ez a sápadt, csunya leány valóságos fantatikus hévvel osztotta az ő nézeteit. Anna, a ki jelenleg ott ábrándozott az ablaknál, szinte igérete, hogy a nagy eszmének fog élni.

Örzse és Margit újra a „nagy kérdésről” vitatkoztak.

— Az asszony helyzete ma tűrhetetlen — mondta Örzse — vagy bálványozzák vagy megvetik. Ha szerető az asszony: akkor zsarnok; ha feleség: akkor rabszolga. Az asszonyt, ha szép: imádják, mint egy bálványt; ha jó: türik, mint egy hasznos háziállatot. Az asszonyt, ha gazdag, ráadásnak tekintik a pénzére; ha szegény, le kell mondania minden vágyáról, minden tervéről, béklyóba kell szorítani az egyéniségét és teljesen alá kell rendelni a más akaratának magát.

— A mai asszonyt néha szeretik, ha anya lesz, többnyire becsülik, de a legtrikábban értik meg.

— És mit gondoltok: ki ennek az oka: a férfi? — óh nem! az asszony, csak az asszony. Nőt kell nevelni, a nőnek kell informálódni, a nőnek kell jobbnak lennie, hogy érvényesülhessen, hogy nevelhesse a férfiakat.

— Az asszony tartja a kezében az

egész világrend erkölcsi alapját. Ha az asszony tökéletesedik, vele fejlődik a férfi is, hisz az anyák nevelik a fiaikat.

— A mai formájában a házasság erkölcselen és rut. A leány rá van utalva, hogy a férje eltartsa, mert ez az egzisztenciája. Férjhez kell mennie, hogy megélhessen és ha nem jött el érte, akit ő várt, jobb hiányában meg kell elégednie akármivel. És feleség lesz szeretet nélkül, lesznek gyermekei, a kit mosdat és nevel, hogy majd férjhez adja és megházasítja azokat is — szükségből.

— Képzeltétek el az ideális házasságot. Képzeltétek el az asszonyt, a kit nem tartanak, aki a maga emberségéből él, a kinek nem mondják, ha egy ruha kell: nem győzlek pénzzel, aki nem a házasságától várja csupán a boldogulását, képzeltétek el az asszonyt, aki szeretet, nem szeszélyből mint ma, nem szórakozásból, nem unalomból, nem érdektől, hanem szeretet, mert a lelke megérti egy másik lélek minden rezgését, szeret, hogy szeressen.

— Gyerekek, mi dolgozni fogunk, mi tud a gyöngye nő: ha erős. Magasra törünk, hogy feltekintsenek ránk. Harcolni fogunk és győzünk.

— Te azt hiszed, hogy győzünk? szólalt meg Anna hirtelen megfordulva.

— Te nem hiszed talán? kérde a másik kettő.

— Nem hiszem. Az asszony gyenge. Az asszony, ha egyedül van, okvetlen elbukik.

— Anna így nem szabad beszélned — kiáltott Örzse.

— Fáradt vagyok. Halálos fáradt.

után először újra Kossuth Ferenc elnököt. A tanácskozásban résztvettek: Apponyi Albert gróf, Bánffy Dezső báró, Batthány Tivadar gróf, Barabás Béla, Eötvös Károly, Gulner Gyula, Holló Lajos, Polónyi Géza, Rakovszky István, Szederkényi Nándor, Sággy Gyula, Thaly Kálmán, Tóth János, Ugron Gábor, Vázsonyi Vilmos, Zichy Aladár gróf és Zichy Jenő gróf.

Az értekezlet első sorban a politikai helyzettel foglalkozott. A bizottság elhatározta, hogy a képviselőházat permanenciában tartja és a tárgyalás anyagáról gondoskodik. Egyrészt ebből az okból, másrészt azért, hogy az összeférhetlenségi zsüri nyolcvan tagját a Ház elnöke kijelölhesse, a képviselőháznak még hiányzó bizottságokat legközelebb megválasztják. A vezér-bizottság átír az egyes pártokhoz, hogy a megállapított számarány szerint jelöljék ki a bizottságok tagjait.

Szóba került az is, hogy ha a helyzet hosszabb ideig változatlan marad, retorzióképpen indítson-e akciót az ellenzék arra, hogy az adófizetést a polgárság megtagadja. Erről azonban nem határoztak. Egy későbbi értekezleten döntenek ebben a dologban. A fölrati javaslat került ezután tárgyalás alá. A szövegen nem változtattak semmit, csupán a címét és a fölrát befejező részét. A fölrát befejező részét. A fölrát így kezdődött: Felséges urunk! E helyett ez lesz a megszólítás: „Császári és királyi apostoli felség!” A vége pedig elsorolja ő felsége teljes címét.

Az értekezletről, amely közel két óra hosszat tartott, a következő hivatalos közlést adták ki: A vezér-bizottság foglalkozott a fölrattal, majd elhatározta, hogy a szakbizottságok tagjait a képviselőház legközelebbi ülésének egyikén válassza meg a Ház. A választás szükségét az okolja meg,

hogy az összeférhetlenségi zsüri nyolcvan tagja kisorsolható legyen. A fölratra vonatkozólag csupán a taktikai kérdések és a vita medrének megállapítása körül forogtak az egyes főlzollások. A vezér-bizottság ma pénteken délután 5 órakor tartja legközelebbi értekezletét.

A nagy Galeottó.

A társadalmi együttélésnek is van bacillusa mint akár a difteritisznek, vagy tüdővésznek. Nemesak a testet sorvasztja ez a betegség, beteg a lelki is. A testet tudós orvosok gyógyítják, a lelki bajok pedig ellenállás nélkül terjeszkednek. Itt-ott ha beszélnek is róla: a darázs-fészket senki sem tapossa össze, senki sem fogja fel kezét, hogy a társadalmi tehetséget elfojtsa.

Betegség a pletyka is. Nagy betegség. Lappangó bestia. Mint a veszett kutya, éppen úgy bujkál és éppen olyan vakmerően harap. Régen a társadalmi szórakozás füszerének tartották, pedig mindig mérgező volt. Manapság már ciánkáli. Családokat kerget a halálba, az asszonyi becsületre oda tapad, mint valami piszkos folt, ott rág rajta, mint valami fekély. A tisztviselői hirnévbe beeszi magát, mint a magas sudaru főbá: a szű. Barátokból, rokonokból halálos ellenséget csinál.

Születik, de nem tudják hol. Ezer lábon jár, mihelyt világgá bocsájtják. Dédelgetik, hízlalják s mire a harmadik házicg ér, már túlon-túl nagyra nő. Az embereknek kéjlelő kedvük telik abban, ha az örületes rágalmaikat fülről-fülrre adhatják. A ki nem is hiszi el, titokzatosan tovább mondja: mert hallotta, mert érdekes, mert szenzációs, a mi a mai elernyedte idegeket fölrázza a csöndes letargiából.

Nagy városokban éppen úgy pletykáznak mint a vidéken. Csakhogy a nagyvárosi pletykákat inkább a szenzációra utazó kis krajcáros lapok szítják, a mire Budapestre éppen úgy nem adnak semmit, mint Párisban. A vidéki pletyka veszedelmesebb: mert azt előnyelv beszéli. Nem két ember: hanem az egész város, sokszor az egész megye. Egy

pletyka kevés is egy szezonra, a szórakozás hiánya teremti százait. A melyik tetszetős, a melyik szenzációs és előkelőségnek ártalmas, azt felöltöztetik ugyancsak.

Ösörgő sisakkal járja be a piacot, hogy mindenki tudja, hogy mindenki lássa.

Nem válogató, világra jön pincelakásokban és világra jön csilláros szalonokban, de soha sem a becsületet embert tisztelő és szerető emberek ielkében.

Homonnán a mint a lapok megírták, egy orvos fiatal szép feleségét támadta meg a pletyka. Az Echeharay darabjából ismeretes nagy Galeottó a szereszálló pletyka, a hogy megkezdte működését az orvos családjában is rémes tragédiát okozott.

A szegény, hűtlennek mondott asszony nem tudott védekezni, mikor mindenki tudott a hűtlenségéről, bár ő maga ártatlan volt. A rágalmozók előtt nem lehet önértékeléssel beszélni egy naiv gyöngye asszonynak, mert kinevetik s az igaz ártatlanságot pillanatilag se hiszik. Oly sok rossz van az asszonyok között is, — gondolják — miért ne lehetne egygyel több?

Ez a homonnai orvos felesége — miután egy levelében szívhez szóló őszinte hangon tett bizonyosságot tiszta lelkéről — mérget ivott és meghalt. A férj a közbecsülésben levő, szimpatikus orvos lelkére veszi a vádat, hogy ő kergette halálba az asszonyt. Pedig nem ő hajszolta, hanem a nagy „Galeottó,” a mely addig földözte áldozatát, míg a halálba zavarta, hogy aztán a másikra vesse magát.

A férj nem bírta sokáig miután őt is kikezde a pletyka, a keserűség fegyvert adott a kezébe, agyonlőtte magát az ártatlan feleség sírhalmán maga után hagyva egy ártatlan leányt, apátalanul, anyátalanul.

Ez a tragédia nem páratlan. Volt több ilyen, lesz több ehez hasonló.

Ideje volna, ha a társadalmi liga alakulna, mely erős kézzel, erős fegyverekkel verje le a föl-föl bujrázó bidra fejét, ennek a gyalázatos betegségnak.

A mig a pletyka áldozatait hantoljuk és a sajnálkozó részvét babékoszorukat helyez a koporsókra és az áldozatokat addig sajnáljuk: a mig egy újabb pletykát nem hallunk. Addig mindig lesz pletyka egyik-

A fejét hátra hajtotta, a szemét félig lehunyta. Nagyon szép szőke lány volt. A bőrén keresztül látszottak a vékony kék erek, az álla gömbölyű volt, az ajka kissé erős; de minden energia nélkül való. Lassan kezdett beszélni:

— Amit te álmodol Örzse, az álom marad még sokáig. A mit te mondasz, az hazugság is. Az asszony nem született a küzdelemre. Az asszony szép, puha, törékeny. A lelke fehér, a bőre rózsaszín. Nem szabad őt kitenni ezer veszélynek, nem kell, hogy birkózzék az élettel. Az élet rut. Ha kidobjátok az asszonyt, a lelke elveszti fehér ragyogását: megfakul: a bőre eldurvul, lemossa róla a hamvat a küzdelem verejtéke. Az asszonyt őrizni kell, az asszonyt féltetni kell, az asszonyt szeretni kell.

— Anna — te — te — szeretsz!

Anna vállat vont.

— Lehet.

— Boldog vagy? kérdezte Margit.

Anna mosolygott.

— Hogy esett meg? kérdezte Örzse.

— Elmondom egyedül voltam, olyan végtelen egyedül. El voltam határozva, mint te Örzse, hogy egy eszmének fogom szentelni az életemet. De ugy estéknént, mikor lefeküdtem, elfujtam a gyertyát és nem hallottam a te hangodat, elfogott a kétség. Ott a sötétben nem láttam a célt, csak a küzdelemet. És ilyenkor megjelent előttem egy barna haju asszonynak a képe, a mint ráhajlik a kis gyermeke bölcsőjére, hogy megnézze, alszik-e?

— Aztán nagy, csillogó könyveket láttam; millió apró betűt, mely sűrűn sorakozott egymás mellé, egymás fölé, egyszerre olyan lett, mint egy óriás malom és érez-

tem, hogy őrlődik meg benne az én fiatal-ságom jó kedvem, a szemem ragyogása, az egészségem. És elkezdtem félni azoktól az első betűktől...

— Ez éjjel volt.

— Nappal megint más rémitett el. Félni kezdtem az emberek szemétől. Olyan saját-ságosan néztek rám, ha egyedül jártam és én mindig egyedül jártam. Előbb végig néztek, aztán megpihent a tekintetük a szememem, az ajkamon, a vállamon. Néha úgy éreztem, hogy áthat a ruhám szövetén is — kérdőleg néztek rám, ha este hétkor végigmentem az utcán. Éreztem, hogy a tekintetüktől kigyul az arcóm. Egyszer egy mellém jött. Mondott valamit, valami borzasztót; majdnem felsikoltottam az utalattól. Nem bírtam tőle menekülni. Megakartam fogni a kezemet. És akkor odaszaladtam a legelső férfihez, a ki szembe jött velem és az mondtam neki: Kergesse el. Bánt.

— Elkezdte. Mit mondott neki, nem tudom, nem emlékszem, de elment. Ő mellettem maradt és mig egymás mellett mentünk, senki sem mert úgy nézni rám.

— Azóta gyakran találkozunk. Elmondtam neki a terveimet és ő mosolygott. Ezt mondta: maga Annuska kisasszony tulságosan szép ahhoz, hogy önálló életet élhessen. Lássam, mi férfiak nagyon gonoszok vagyunk. Emlékszik akkor este — higgye el nekem, az a nagy önállóság csak a csunyaknak való.

— Nem veszi észre, hogy ezer kéz nyul maga felé; nem látja, hogy mint egy óriási polip úgy fonja körül megszámlálhatlan kar, mely csak a kellő pillanatra vár, hogy undok testéhez szoríthassa. Maga szép és egyedül van, szüksége van valakire, ki egy ha-

talmasat csapjon ezekre a cirógatásokra vagyó kezekre, hogy zsibbadtan hulljanak alá. Egy férfinak kell maga mellé állani, egy férfinak — aki megvédje.

— Mondtad neki, hogy te elég erős vagy — szólott közbe Örzse.

— Nem mondtam — nem vagyok az — nem voltam az.

— Anna! — Örzse élesen a szemébe nézett.

— Megcsókolt — hagytam — gyenge voltam.

— Aztán?

— Azt mondta feleségül vesz.

— És te?

— Azt mondtam: gondolkodom.

— És?

— Gondolkodtam. Ezernyolcszáz forint fizetése van. Meg aztán egész éjjel azt a barna haju asszonyt láttam, aki a gyermeke fölé hajol.

Egy kicsit hallgattak a lányok. Anna még kissé bizonytalan hangon azt mondta:

— Azt hiszem lányok, egy biztos ott-hon — meg egy olyan kis gyerek, mégis többet ér, mint ez a sok száraz betű.

Örzse hátatfordított neki és odament az ablakhoz. Margit odasimult Örzsehez és nagyon halkán mondta:

— Mit gondolsz Örzse, hátha neki van igaza. Ez a sok betű — az asszony gyöngye — aztán egy csók — és egy olyan parányi gyerek. — A csunya Margit nagyon messze előre tekintett — kicsit sóhajtott — aztán újra mondta: Mit gondolsz Örzse?

Örzse ránézett, vállatvont és kedvetlenül felelt:

— Hogy egyedül maradtam. . .

kel mérget itat, a másikat sokszor örökre megbélyegezi.

Ha azonban erős fegyverekkel küzdünk ellene, hova tovább több ezer család békéjét biztosítjuk, a minnek az ideje régen itt volna.

H I R E K.

Előfizetési felhívás.

1905. év május hó elsejével új előfizetést nyitottunk a „Debrecen“-re, miért is kérjük az előfizetések mielőbbi szives eszközését, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

A „Debrecen“ előfizetési ára :

Helyben :	
Egy óra	1 K
Negyedévre	3 „
Félévre	6 „
Egész évre	12 „
Vidéken :	
Egy óra	1 K 50 fill.
Negyedévre	4 „ 50 „
Fél évre	9 „ — „
Egész évre	18 „ — „

Mutatványszámot kívánatra készséggel küldünk.

Hazafias tisztelettel

A „Debrecen“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

Évforduló.

Ma egy esztendeje gyászba borult az ország.

A főváros komor bérpalotáin hatalmas gyászlobogók jelentették, hogy megszűnt dobogni az a szív, amelynél nemesebb és lelkesebb ősidők óta nem dobogott az országban.

Könny tolu a szemünkbe, mialatt az emlékezés szárnyain visszafelé suhanunk arra a napra, a melyen örök álmra hunyta le szelid kék szemait a lantosok lantosa, az ősz költő-király: *Jókai Mór!*

A nemzet szive volt ő — a mi nagy királyunk! Írásai nyomán üde meleg érzés fakadt a kerges szívből is és csodás varázssával az örökifjuság báját hinté szerte-széjjel. Kincseit pazarolta, mint a tékozló fiú, és szive melegéből juttatott mindenkinek, a ki írásaihoz fordult!

A csüggedés reményt nyert tőle és a reménynek szárnyakat adott, hogy repüljön a megvalósulás felé!

Hazaszeretében nem ismert akadályt, mert nem látott más eszményt, csak a hazát!

Böles honatyák! Fordítsatok egyet a történelem lapjain s álljatok meg azon a helyen, a honnan Ő szól hozzátok!

Szivetek megtelik acélos akarattal és sziklaszilárd hittel . . . És akaratotok győzni fog, mert hazaszeretettől lángol az írása . . . és hitetek nem hagy cserben, mert az az ő hite . . .

És a rajongó hite esalhatatlan . . . a rajongó álmának teljesülni kell . . .

Mindazok, a kik még haboznak és kételkednek, gondoljanak erre — a mai évfordulón.

— **Nyiri miniszter mandátuma.** A kir. Kuria választási tanácsa ma Paizs Andor elnöklété alatt kihirdette határozatát a Hollár Lajos és társai által megpeticionál

Budapest II. kerületi mandátum ügyében. a kir. Kuria elrendelte a vizsgálatot a kérvényben felhozott összes esetekre, kivéve azon eseteket, a melyekben a választási védők elismerték a petícióban foglaltak helyességét. A vizsgálat megejtésével a budapesti ítéletábrát bízták meg.

— **A csokonai ünnep szállásoló bizottsága** Oláh Károly városi tanácsnok elnöklété alatt beosztotta az ünnepre érkező kitünőségek szálláshelyeit E szerint Berzevics minisztert Bernáth Elemér táblai elnök, Szabolcska Mihályt Sass Béla th. tanár, Abrányi Emilt Dr. Csikos Sándor, Baksay Sándor ref. püspököt Géressy Kálmán, Eendrődi Sándor Kardos Samu látja el vendégül. A szállásoló bizottság ismételt felhívást bocsát ki, hogy a kik vendéket ohajtanak fogadni, e szándékukat mielőbb jelentsék be Oláh Károly városi tanácsnoknál (városház, 25 sz. szoba.)

— **Bestiális anya.** Szatmári Istvánné Keserü Ilka hajdubagosi születésű parasz-asszony ellen feljelentés érkezett tegnap a szolgabírói hivatalhoz, hogy hat éves leánygyermekét felakarta akasztani — s tette sikertelensége csupán a szomszédok éberségen mult, a kik a már felakasztott gyermeket még idejében megmentették. A szolgabíróóság az anya kihallgatására esendőröket küldött ki, a kik épen akkor érkeztek Szatmári Istvánné lakásába, amikor az gyermekének 20–25 cm. hosszú, ujjnyi vastagságú fadarabot tolt a torkába. A esendőrök az asszonyt természetesen letartóztatták s bekiérték az ügyészséghez. A gyermek Szatmárinénak törvénytelen gyermeke volt — s valószínűleg ezért akarta mindenképpen elűntetni a föld színéről.

— **Elmarad a diák-kongresszus.** Az országos diák-kongresszust, amelynek megtartását Debrecenben pünkösd első napjára tervezték, fölmerült akadályok miatt elhalasztották s így a diákok ez idei összejöveteléből nem lesz semmi. Ez a fölmerült akadály, amely a kongresszus megtartását akadályozza, röviden az, hogy a debreceni főiskola tanácsa megtagadta a hozzájárulást, különösen segélyezés tekintetében, mert semmivel sem látta indokolva az összejövetel célját, éppen a legnagyobb tanulmányi időben. Így hát a bankettezésből és toasztozásból nem lesz semmi s a különböző jogakadémiai küldöttségei is otthon maradnak.

— **Kinos kérdések.** Mi a különbség a szilva meg az alma között?

— ?

— A szilvából lehet szilvóriumot készíteni, de az almából nem lehet almáriumot.

— Pukkadj meg, aztán erre felelj: Mi a különbség a szilvafa és az almafa között?

— ?

— A szilvafából lehet almáriumot csinálni, de az almafából nem lehet szilvóriumot.

— **A piac-utcai falbontás áldozata.**

Rök Jánost, a ki tegnapelőtt a piac-utca 81 számú ház falbontásánál oly szerencsétlenül járt, tegnap boncolták fel Isoó és Láng törvényszéki orvosok a kórház boneolótermében. A boncolás megállapította, hogy a szerencsétlen koponyáját a lebontot falrétel teljesen összeroncsolta. Hoffmann vizsgálóbíró a súlyosan terhelő adatok alapján a vállalkozó ellen gondatlanságból okozott emberölés vétsége címén elrendelte a vizsgálatot. A holttestet egyébként kiadták az apának; temetése ma lesz a Geréby-telepről.

— **A darabontok fizetése.** A szomorú emlékü képviselőházi darabontok fizetésének költségeit a kormány annak idején

tudvalévően a képviselőház költségvetésébe akarta beilleszteni. Tényleg a választások befejezéséig a darabontok összes költségeit a képviselőház pénztárából folyósították. A helyzet változott és elhatározták, hogy ezeket a költségeket a belügyminiszter vegye át és a saját költségvetésének rovatai között számolja el. Az elszámolásnak ez a módja azonban a belügyminisztériumban is gondot okozott. Ugy oldották meg tehát a kérdést, hogy a esendőség költségvetésében számolják el a darabontok költségeit és pedig olyképen, hogy a rendszeresített, valóságos altiszti állásokat addig nem töltik be, amíg a darabontok költségeit ebből a megtakarításból nem fedezik. — Ez idő szerint több mint 250 járásörmester van kinevezve, akiket a kinevezés után félre valóságos járásörmesteri fizetéssel kellett volna ellátni. Ebből a számból azonban eddig alig 150 járásörmester kapta meg az őt megillető fizetést, a többi azonban, akik már nem is fél évnél, hanem egy évnél is régebben szolgáltnak ebben a minőségben még most is csak közönséges örmesteri fizetést kapnak az őket megillető pótlék nélkül. Az így megtakarított összeg azonban még mindig nem fedezi a darabontok költségeit. Ennek folytán mellőzni kellett a többi altisztek előléptetését is. Ebből kifolyólag az időközben üresedésbe jutott valóságosaltiszti állásokat egyelőre nem töltik be. Így hát ez idő szerint 42 valóságos örmesteri állás és 126 valóságos örsvezetői állás van üresedésben a esendőségnél, mely állásokat azok a esendőr-altisztek töltik be címzetes rangfokozattal, akik már 10–15 évig várnak a valóságos rangfokozattal járó jobb fizetésre. A belügyminiszternek ez az eljárása nagy elkeseredést okozott a esendőr altisztek körében. Az elkeseredés oly nagy, hogy azok, akiknek már ez évben letelt a szolgálati kötelezettségük, tömegesen lépnek ki a esendőség kötelékéből. A esendőség vezetői pedig most nagy aggodalomban vannak, hogy miként pótolják azokat a régi kipróbált altiszteket, a kiket a miniszteri önkény riasztott el a további szolgálattól. Ennek az állapotnak a hatása most már az egész országban észlelhető, mert a esendőr-altisztek száma ijesztő módon fogy, a közbiztonságot veszélyeztető zavarok pedig ijesztő módon sokasodnak.

— **Tanuvallomásáért halállal fenyegették.** Özv. Kiss Józsefné Mórietelep 24. sz. alati lakos tanuként szerepelt abban a bünperben, amelyből kifolyólag Almási Sándorné eszmadia feleségét a törvényszék hamis esküre való rábírási vétségért kilenc hónapi börtönre ítélte. Kiss Józsefné ezidőtől fogva folytonos támadási kísérleteknek volt kitéve Almásiék részéről s tegnap is Almási feleségével és segédjével be akart hatolni özv. Kiss Józsefné lakásába, hogy — szavai szerint — verét szívja. A rendőrség őrzéskorral őrizi özv. Kiss Józsefnét s egyben Almásiék ellen magánlakásértés címén megindította az eljárást.

— **Közgyűlés.** A rabsegélyző egyesület május 14-én délelőtt 11 órakor tartja évi rendes közgyűlését a városháza közgyűlési termében.

— **Diszes esküvő.** Fényes násznép gyűlt esütörtökön délelőtt háromnegyed 12 órakor össze a helybeli állami anyakönyvi hivatalban, hol Redl Sigfried államvasuti hivatalnok és Steiner Ilonka, Steiner Gábor nyug. honvédezedes leánya keltek egybe. A polgári házasságkötést Járossy Lajos állami anyakönyvezető lendületes beszéd kíséretében végezte. Innen az új pár a násznéppel együtt a Deák Ferenc utcai izraelita templomba hajtatott, hogy a fényes esküvő egyházi is megköttesenek. Délben a násznép az Angol királynőben fényes lakomához ült, honnan az ifju pár a délutáni gyorsvonattal nászutra indult.

Évzáró vizsgálatok. A kegyesrendi róm. kath. főgimnáziumban a VIII osztály vizsgálatai május hó 8—13-ig tartanak; az írásbeli érettségivizsgálatok május 16—20-ig lesznek.

Becsapott házaló. Fleischer Sámuel házaló napokkal ezelőtt Kolmann Oszkár, kereskedő tanulóval egy zálogcédlőt vásárolt 5 koronáért, amely a debreceni zálogkölcsonzón intézetnél 30 kor. elhelyezett 18 gr. sulyu aranyláncról szólt. Mikor az aranyláncot kiváltotta, kitünt, hogy az értéktelen rézlánc. A házaló feljelentésére a rendőrség megindította a nyomozást, s kihallgatta Kolmann Oszkárt, a ki előadta, hogy a zálogcédlőt egy előtte teljesen ismeretlen fiatal ember megbízása folytán adta el. Fáradtságáért az ismeretlen 50 fillérel jutalmazta meg. Az ismeretlenről azonban semmi felvilágosítást nem tudott adni. A rendőrség most nyomozni fogja a furfangos csalót.

A szegényügyi bizottság ülése. A szegényügyi bizottság a városháza kistermében ma délelőtt tizenegy órakor ülést tartott. Az ülésen a gonanok és főorvos jelentéseit vették tudomásul a szegényház állapotáról. Ezenkívül a segélyek kiosztása tekintetében is határoztak.

Dr. Boross Lajos meghalt. Dr. Boross Lajos, a ki évekig volt lapunk főmunkatársa és politikai rovatvezetője, — amint most fájdalmasan értesülünk, — Székelyhídon meghalt. A megboldogultat hozzánk szoros barátsági kötelék fűzte, s kora halála bennünket sujt legfájdalmasabban. Tüdővése ellen hiába kerestt gyógyulást, legutóbb Tatrafüreden, a hol az egész telet töltötte. Most örökre lehunyta szemeit, s a jó barátok és kartársak fájó szívvel küldik utolsó üdvözlőket koporsójához. Temetése holnap délután lesz Székelyhídon.

A városi muzeum. A városi muzeum megnyitására meghívta a városi tanács Wlassics Gyula volt kultuszminisztert, Fraknoi Vilmos püspököt, Szalay Imre nemzeti muzeumi igazgatót, Thaly Kálmánt és gróf Teleki Sándort, mint a muzeumok és könyvtárak orsz. szövetségének alelnökeit, K. Lippich Elek, Halász Ferenc, Némethy Károly min. tanácsosokat, Kada Elek kecskeméti polgármestert, dr. Józsa Andrást és Milesz Bélát, továbbá a testületek közül a muzeumok és könyvtárak orsz. szövetségét, főfelügyelőségét és szaktanácsát.

Tűz a fővárosban. Veszedelmes tűz pusztított tegnap a fővárosban. Hajnali 4 órakor jelezték a tűzoltó-laktanyának, — hogy Spindler Adolf angol u. 8 szám alatt levő bádogáru gyárának gépháza lángba borult. A színhelyen először a VIII. kerületi tűzoltóság jelent meg, — majd kivonult a központi tűzoltóság is Blaschek segédtiszt vezetésével: két órai nehéz munka után sikerült a tüzet eloltani. A tűz veszedelmes mérvűvé fajulhatott volna, de szerencsére a gépház a többi gyárépülettől elkülönítve épült s így a többi épület sértetlen maradt. A kár 25—30.000 korona. A gyárban az üzem nem szünetel.

Fizetéseképtelenség. A bécsi hitelző védegyelet jelenti, hogy Darvas testvérek debreceni kereskedő cég fizetéseképtelen lett.

Értesítés a selyemtenyészőknek. A magy. kir. országos selyemtenyészők felügyelőség debreceni kirendeltsége értesíti a selyemtenyészés iránt érdeklődőket, hogy a hernyók kikeltése már megkezdődött. Jelenkezések naponta elfogadtatnak a felügyelőségél Boldogkert 12. szám.

Specialista férfi, fiu és gyermek szalmakalapokban Fekete Jakab férfi divat kereskedő Debrecen.

Antidol a legjobb gyógyszer: fejfájás, ideges fejfájás, nátha ellen. A szert nem kell bevenni, egy pár csepp a tenyéren eldörzsölve s a használati utasítás szerint belegezve: azonnal megszünteti a bajt. Sok ezer ember használja minden nap s mindenki jót mond róla: kérdezze ösmerőseit, hogy: használta-e már az Antidol? Egy üvegeske ára 1 kor. 20 fillér; 35-ször mulaszthatja el

fejfájást. Debrecenben kapható: Mihalovits, Grosz Nagy Ferenc, Muraközy, Tóth Béla és Balázs Odön gyógyszerész uraknál.

Ügyvédi irodám Piac-u. 37. sz. alá (Tihanyi-házba) helyeztem át. Dr. Tervey Tamás ügyvéd.

Orvosi körökből. Láng Sándor dr. műtőorvos lakását Csapó-utca 1. sz. alól Kossuth-utca 14 sz. házba helyezte át.

Használja a híres Hajdusági pedrát. Egy doboz 50 fillér. Kapható Grosz Nagy Ferenc gyógyszerésznél Debrecen, Kossuth-utca Arany-nyiszarvu gyógyszerészert.

Kakukkos órák díszes faragással 16—18 koronáig jótállással Horvát óraművesnél. (Hatvan-utca 21.) Javítások egész olesón jótállással.

TÁVIRATOK.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 5. Justh Gyula elnök fél tizenegy órakor megayítja az ülést. A felirat ellen első szónokként Issekutz Győző beszél. Azután Zichy Jenő gróf emelkedik szóásra, s a feliratot elfogadja. Zichy után Tisza István miniszterelnök jelentkezik szólásra. Elő kifogása az, hogy a felirat címét meg kell változtatni, mert a királynak meg kell adni az illő tiszteletet.

(Közbeszólások: Mit védelmezi a szegény királyt? Eltápossa a gyöngeket, megvédelmezi az erőseket!) Tisza további beszéde folyamán azt mondja, hogy a koalíció célja nemzeti kormány alakítása és a népoktatás kifejllesztése. (Közbekiáltások: Szépen kezdte meg munkásságát!)

— Nekem kevés időm van — folytatja Tisza, a koalícióban sokan vannak a régi kormánytagok közül, kérdezzék meg azokat. Ő folytatni akarja a régi rendszert. (Kiáltások: Melyik az? A fogorvosok rendszere?) Fejtegeti, hogy az osztrákok is fegyverkeznek már, mi pedig az önálló vami-üreltet csináljuk, sok idő eltelik és nem leszünk készek március 1-re.

Rátka: Tartsa kötelességének, hogy elmejen helyéről!

Pozsgay: Nagy türelem kell hozzá, hogy bukott miniszter így viselkedjék.

Nagy zaj. A jobboldal felugrál. Öklökkel fenyegetőznek, mikor Pozsgai a közepre fut és onnan kiáltja a miniszterelnök felé: Menjen onnan! Ehhez pofa kell. Az egész ház felugrik. Justh elnök nem tud rendet csinálni s ezért az ülést felfüggeszti.

Szünet után Tisza ismét folytatja beszédét.

Olay (közbekiált.) Elég már a császári beszédből.

Just Gyula elnök kéri a házat, hogy hallgassák meg a szónokot. Őt a tisztségre a ház bizalma helyezte s ha éppen az az oldal nem teljesíti kérését, amelynek pártállásánál fogva ő is tagja volt, kénytelen a konzekvenciát levonni.

Tisza a feliratot, mint helytelent és célra nem vezetőt, nem fogadja el. Aztán Mihályi nemzetiségi képviselő beszélt a felirat ellen.

A dorogi mandátum.

Budapest, május 5. Budapestről táviratozzák, hogy a Curia ma kihirdetett határozatában a dorogi mandátum ellen beadott petícióban foglalt vádakra nézve a vizsgálót elrendelte.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Péntek, „C” bérlet: János vitéz. — Operett.
Szombat, „A” bérlet: először. Erősek és Gyöngék. Színmű.

Elnémult harangok. Természetesen kongó nézőtér... Miért is menne a közönség ily rekkenő hőségben színházba, ha nem lép fel Felhő Rózsi és nem adják János vitézt?

Mindamellett az a kevés közönség, amely tegnap este bevetődött a színházba, nem panaszkodhatik arról, hogy unatkozott.

Osszavágó előadásban és kitűnő szereplők játékában gyönyörködhetett. Három szerep volt tegnap új kezekben. Todorcskut Fenyéri alakította kiváló művészettel és erős realizmussal, s bizonyosságot tett arról, hogy egyéniségének és művészetének megfelelő szerepkörben egyik legértékesebb tagja a vidéki színészgárdának. Mezei Péter Zalathnai rövid lélegzetű szerepét adta művészettel. Vannak hanglejtései, amik utánczhatatlanok.

Mészáros Giza tökéletesen tenyeres-talpas Kisó volt; játékán meglátszott, hogy szerepét a legapróbb részletekig átgondolta és kidolgozta. Kitűnő partnere volt ma is Iványi. Mészáros Margit és Palágyi ma sokkal jobbak voltak, mint máskor, mert nem fukarkodtak művészetükkel. Krémer, Papp Mózese pedig befejezett, tökéletes alakítás, épp úgy Ebergényiné gazdasszonya is. Kisebbszerepekben jék voltak Szilágyi, Virágháti és Halász.

Jeszenszkyne sikere Aradon. A debreceni közönség kedvencének aradi bemutatkozásáról, így ír az *Aradi közöny*:

Jeszenszkyne Csáder Irén a mai premierjével. Zarányával egy csapásra meghódította az aradi publikumot. A rendes tagok között régen nem láttunk művésznőt, kit oly igaz bensőséggel, lelkes szeretettel tapsolt volna a páholy, földszint és karzat egyaránt, mint ma este Jeszenszkyne. Nem is tapsok viharait aratta, hanem az elragadó ovációk fölemelő babérait. Minden felvonás után, pedig öt volt, ötször-hatször hívták a lámpák elé s nyílt színen is szüntelenül tapsolták volna, ha ezt a drámai eselekmények folyása engedi. Fülbemászó, édes a hangja, bájos a mosolygása: sujtó a keserősége: harmat és villám egyformán hull az ajakáról, szeméből és orcájának kifejezéseiről. Néhol ugyan intább játszik előre mint kellene s egy-egy mondatát elejti, hogy a másikkal hatásosabb legyen, de ez is csak olyan szépséghiba nála, mint bármelyik művésznőnél megtalálhat a kritikus, a közönség azonban, kik csak élvezni és nem bírálai mennek a színházba, észre sem veszik. Nagy a szerepe és fáradszótóan nehéz, de mindvégig lankadatlanul kitart és nem esik, csak emelkedik, amíg a szenvedélyes izzó szerelmébe belehal. Debrecen csak örülhet, hogy Jeszenszkyne magának vallhatja.

Színházi hírek. Pénteken kerül huszonegyedszer színe Bakonyi Károly és Kaesoh Pongrác 3 felvonásos daljátéka a „János vitéz.”

Szombaton lesz a bemutatója Szemere György 4 felvonásos „Erősek és gyöngék” című színművének. A főbb szerepeket Hadrik Anna, P. Mészáros Margit, Ebergényiné, Palágyi Lajos, Csontos Gyula, Klenovits György, Fenyéri Mór, Mezei Péter, Iványi Antal és Szilágyi Aladár játsszák.

REGÉNY-OSARNOK

Egy agglegény feljegyzései.

A „Debrecen” eredeti novellái.

Írta: **Barabás Ernő.** 4

Sokáig nem törtük meg a néma csendet.

Az én szívemet is hatalmába kerítette a környezet ájtatossága és a grófné méla, ábrándos hangulata.

Nevetséges félelem szoritotta össze az agyamat. Félnék, szerelmes diáknak képzel-

tem magamat és úgy érzem, hogy döntő pillanat előtt állok.

Nos, tisztelt „don Juan“ urak! Mesélhetnek Önök órahosszat arról, hogy milyen pokoli nyugalommal tudják hálóba keríteni a vergődő női lelket! Én nem hiszek Öröknek... Ha a női sziv bibliája feltárul és olvashatók lesznek benne a lángoló szerelmes szavak, vége minden nyugalmnak. A szerelem akaratát az érzék működésében megérzi a férfi is, szemei elhomályosulnak, agya nehéz lesz és lábai reszketni fognak a belső indulat tüztől... Ki beszélhetne ilyenkor higgadságról?

— „Kedves báró, lássa én sokáig gondolkodtam most afölött, amiről Ön az imént mesélt nekem, és nem tudok elhárítani magamtól egy gondolatot:

Ugy érzem, hogy az ideálot felaláltam... Am nevéssen ki, gunyoljon a végletekig, eltűrök mindent... Mert — szeretek!“

— Marianna!

Az ajka hozzáfert az enyémhez; Szédítő, pokoli láng csapott meg és ajkából vért szivtam, ... igen, piros, meleg vércseppeket...

— Szeretni fogsz?

— Örökké!

— Ha megessz, megöllek. Kétszédő a szivedbe!

— Hú leszek hozzád.

Még egy csók, aztán szétváltunk. A teremben elhallgatott a zene, szerelmes párok suhantak a terrasra, és sóvárgó pillanással merültek el a csillagos ég szemlélésében.

A grófné intett, hogy menjünk. Egyenesen kifelé tartott. Az előszobában jelentős pillantást váltottunk, amely azt tartalmazta: „holnap“.

Tehát, — holnap...

II. A doktorné.

Marianna grófné kék szemei nem akadályozhattak engem abban, hogy megszóktott életmódot, amely a változatoknak volt a tárháza, most már az ő kedvéért elhanyagoljam.

Tagadhatatlan, hogy Marianna grófnőt kedveltem. Lebilincselte, megragadott az a féktelen szenvedély, amely valójából kiáradt és sajátos erővel vonzott maga felé. Tapasztalnom kellett, hogy az az asszony mindeztideig tényleg nem volt szerelmes senkibe.

Mindamellet — hogy elméletemnek is igazat adjak, ez a mi szerelmünk az én szempontomból csak kísérletezés lehetett. — A grófné nem volt az én ideálom! Kedveltem, de nem szerettem!

Szegény Marianna! Ha olvasná ezeket az őszinte sorokat, talán meghasadna a szive! Nem tehetek róla! — A szerelmet erőszakolni nem lehet, annak magától kell jönnie, önként és hirtelen!

...Néhány nappal az emlékezetes bál est után sétáltam Mariannával. Hallgatagon mentünk egymás mellett; én rosszkedvű voltam, s Mariannát is lehangolta hallgatagságom.

Egyszerre úgy vettem észre, hogy Marianna arca mosolygásra válik és szemével üdvözlést int valakinek.

Arra néztem, a hevé a köszönés szövege...

Apró hölgyecske állt ott széles piros napernyővel... Arca üde volt, mint a harmat és szemei mély árnyékolású fekete szemek: — tüzesek és forrók... Egyik kezét csipőjére illesztette, s karcsu természetét hímálta, mint valami sanszonett énekesnő.

Ennivalóan bájos jelenség volt.

(Folytatjuk.)

KÖZGAZDASÁG.

Apaállatok helyes kiválasztása. Nagyszabású körrendeletet intézett most a földmivvelésügyi miniszter a törvényhatóságokhoz az apaállatok fajtája dolgában. Gaz-

daközönségünknek nem kell bővebben magyaráznunk, hogy mekkora fontossága van a jó apaállatoknak, hiszen ez biztosítja a tenyésztés sikerét és ez van befolyással egész vidékek állatminőségére. Már most szabály szerint a törvényhatóságok maguk állapítják meg a használatba veendő fajt. Bizonyos, hogy sok helyen megtalálják a helyes érteket, mert gyakorlati törekvésű gazdák is helyet foglalnak a bizottságokban. Mi lesz azonban ott, ahol vagy a maradiság, vagy az elfogultság, a szakértelem hiánya nem tud és nem akar lépést tartani a fejlődéssel? Ezen a bajokon van hivatva segíteni a miniszteri rendelet, amely a következőket mondja:

„Az utóbbi időben mind sürűbben fordultak elő az esetek, mikor egyes községek, birtokosságok vagy egyéb érdekesoportok a törvényhatóságokhoz fordultak az iránt, hogy részükre a tenyésztési beosztástól eltérő fajtájú, közösen használt apaállatok tartása engedtesse meg. A mezőgazdaságról és mezőrendéségről szóló 1894. évi XII. t.-c. 24. §-a értelmében a törvényhatóságok területén szabályrendeletilag megállapított tenyésztési irány csak a vonatkozó szabályrendelet módosításával s a földmivvelésügyi miniszter engedélyével változtatható meg.

Az állattenyésztés terén mutkozó újabb fejlemények szükségessé teszik, hogy a kormányhatóság a köztenyésztés irányát illető törekvésekről és mozzalmakról folyton tájékozva legyen.

De másrészt, minthogy tudomásom szerint *számos ily kérelem utasítottik el* a fennálló szabályrendeletre való hivatkozással akkor is, *midőn figyelemreméltó gazdasági szempontok ezt kellően nem indokolják*, — elrendelem, hogy jövőben e kérelmek bármint legyen is elintézésük a törvényhatóság részéről, hozzám a tett intézkedésekkel együtt felterjesztessenek, hogy ekként a mutatózó helyi gazdasági érdekeknek s az országos tenyésztés szempontjainak érvényesülése biztosítható.

Végül elrendelem, hogy mindazon kérelmek tekintetében, amelyek a fennálló tenyésztési beosztástól való eltérés engedélyezésére irányulnak, a törvényhatóság határozatának meghozatala előtt *ugy a varmegei mezőgazdasági bizottságot gazdasági egyesületet, mint a kerületi állattenyésztési felügyelőt hallgassa meg.*

A mindenesetre üdvös rendeletnek főleg utolsó pontja érdemel különös figyelmet, mert így nem kerül el a hasonló ügyek, melyek az állattenyésztés hiányos és itt-ott nehézkes módosításain kivánnak változtatni, a szakértőket, akik végtére is többet tudnak a gazdaságból, mint a hivatali asztal tudósai.

A takarmány kiviteli tilalom. Bécsből jelentik nekünk: Az osztrák kereskedelmi minisztériumban előmunkálatokat végeznek, hogy a kilenc hónappal ezelőtt kibocsátott takarmánykiviteli tilalmat visszavonják. A tilalom visszavonása május 13-án fog megtörténni. Miután a rendeletet annak idején a magyar kormány nyal egyetértve bocsátották ki, valószínű, hogy ugyanakkor a magyar kormány is visszavonja a takarmánykiviteli tilalmat.

Az állami lótenyésztés. A földmivvelésügyi minisztérium most adta ki az 1905-ben állami ménekkel létesített fedezett állomások, továbbá az egyes tenyésztők által kibérelt állami ménnek, valamint az állami ménesekben felállított törzsmének kimutatását. Az állami mének száma e szerint 3337 (angol telivér 310, angol fajta 1518, arabs telivér 67, arab fajta 321, Nónius 612, Gidran 220, lipicai 168, nőri és rokon fajták 121.) Ebből a fedezett állomásokon van 3084, bérbe adva 182, gazdasági ménesben 1, Kisbérben 15, Bábólnán 16, Mezőhegyesen 28, Fogarason 11. Az állami törzsmének után legnagyobb fedezett díjat Bona Vista (1200—2000 kor.) és Dumre (800—1000 kor.) telivér ménnek után kell fizetni. A bérbe adott

mének közül legtöbbet (3000—3000 koronát) fizetnek Primás II. és History után.

Méhészek értekezlete. Az Országos Méhészeti Egyesület tagjai körében alakult reformpárt az egyesületnél felmerült szabálytalanságok miatt panasszal fordult a földmivvelésügyi miniszterhez, aki az egyesület ügyeinek megvizsgálására miniszteri biztost küldött ki. Miután a feljelentésben foglalt vádak beigazolódtak, miniszter felfüggesztette az egyesület önkormányzatát, s a négy hónapig tartó vizsgálat kiderítette, hogy az egyesület pénztárában 27,023 korona hiány van, a példátlanul rendetlen könyvvizetés folytán, 41,921 koronánál pedig nem lehet megállapítani, vajjon arra fordították-e, amire el van számolva. Ez ekből a földmivvelésügyi miniszter a múlt évben szabálytalanul megtartott tisztújító közgyűlést következvényeivel együtt semmisnek nyilvánítván, elrendelte, hogy a miniszteri biztos az egyesület önkormányzatának helyreállítása céljából mielőbb közgyűlést hívjon egybe. A miniszteri biztos a közgyűlést május 7-én délelőtt 10 órára tüzte ki az O. M. G. E. nagytermébe. A reformpárt a közgyűlést megelőzőleg, május 6-án délután három órakor ugyanott értekezletet tart.

Drága cukorrépa-mag. A külföldön, különösen Hollandiában, a cukorrépa-termelést annyira fokozták, hogy a répa cukortartalmát 20 százalékra javították. Ez a magyarországi cukorgyárakat arra bírta, hogy a magyar répa-termelés megjavítását is megkíséreljék. Így Hollandiában összesen négy métermázsza cukorrépa magot vásároltak. Es pedig a kaposvári uradalom vett két métermázsát, Summer báró pedig a másik két métermázsát. A mag métermázsája 12,400 forint, amiért a hollandiai eladó cég kezeséget vállalt a mag csiraképességéről. Most egy a kaposfüredi birtokon tartózkodik, míg a vetésre felügyeljen s ott marad mindaddig, míg a cukorrépa-mag ki nem kel. A gyárosok szenzációs sikert várnak a próbálkozástól.

A budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

1905. május 5.

A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű. Öreg nehez (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 130—131 fillérig. Öreg közép (páronként 300—400 kgr-ig terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehez (páronként 300 kilogramm felüli súlyban) 139—141 fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 139—141 fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 139—141 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehez (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Szerbiai: Nehez (páronként 260 kilogramm felüli súlyban 140—141 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 138—139 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 138—139 fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehez (páronként 240 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. V. Szerbiai: Nehez (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 136—137 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 135—136 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 132—133 fillérig. A hízott sertés üzletirányzata változatlan.

Nyilt-tér.

Dr. Burger Péter

orvos

lakását, folyó évi április hó 25-től

Piac-utca 55. szám alól a

Dégenfeld-tér 10. sz. alá

(Kenyér-piac, emelet) helyezte át.

Telefonszám 386.

Benzinmotorok, gőzcséplőkészletek, aratógépek és egyéb mezőgazdasági gépek

legújabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

a magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérigazgatójánál

Budapest, V., Váci-körút 32.

Arjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Serravallo

Kina-bora vassal.

Erősítőszert gyöngékedők, vérszegények és láb-
badozók részére. Etvágygerjesztő, idegerősítő szer.

Kiválóan jó ízű.

Több mint 3500 orvosi elismerő nyilatkozat.

Kapható: J. Serravallo-nál

Triest-Barcola.

A gyógyszertárakban pedig lit. ü. 2 K. 60 fill.-ért
" " 4 80 "

Megérkeztek !!

a tavaszi idényre a legújabb

Női divatszövetek,

Gyapjú és borduros De-

lalnék 50 krtól feljebb,

Bluse selymek,

Divatos ruhádzsek, Csilp-

kék, szalagok és belés-

árak

Szabó Lajos Fiai cégénél

Debrecen, Rózsátér.

Óriási szövetvásár

nagyban és kicsinyben!

Csak tavaszi és nyári divatujdonságok!

Legjobb minőség! Legolcsóbb árak!

Kérje saját érdekébe a cégem nagy mintagyűjteményét!

Ez a legszebb szövetek és mosó-
árak óriási választékát mutatja be.

Mintagyűjteményemet ingyen és bér-
mentve küldöm, ha kéri tőlem és meg-
jegyzi, hogy olcsó vagy pedig finomabb
drága szövetekből óhajt-e mintákat?

Siessen tehát, hogy minta-
keresését idejekorán megkapjam!

WEINER MATYAS

női divatruháza

Budapest, Andrassy-ut 3.

A legfinomabb

Calcium-Carbid

legalább 100 kilogramm vételnél

100 kilónként 28 korona.

50 kilós ládákban, vagy 100 kilós csomagolásban akár-
mely állomásra szállítva, Magyarország főutvonalaiban.

A számla-összeg előleges beküldése, vagy utánvét mellett
kapható:

**Società anonima per l'utilizzazione delle forze
idrauliche della Dalmazia Triest.**

BALATONFÜRED.

Gyógyhely és tengerfürdő Zalavármegyében. Posta, távirda és telefon helyben.
Elsőrangú fürdőintézet. Fürdőidény május 28-tól szeptember végéig.

Tiszta, ózondus, enyhe, egyenletes tóparti levegő, égvényes, sós, szén-savas, vasas gyógyforrások, juhsavó-, tej- és szőlő-szava. — Masszázs. — Szén-savas meleg pezsgőfürdők Schwartz-rendszer szerint. — Szén-savas hidegfürdők, Gőzfürdő, zuhanyok, balatontavi hidegfürdők és uszodák. Orvosi tekintélyek által igen ajánlva: vérszegénység, görvölly, gümőkór, esuz, köszvény, légzőszervek hurutos bántalmái, rekedtség, vérköpés, gyomor- és bélhurut, máj- és lép-verbőrség, női bajok és idegbántalmakban. Hegyek által védett gyönyörű fekvés, díszes és célszerű berendezésű gyógyterem, sétacsarnok, árgyékos sétányok, lombos park, fenyves liget, térszene, naponta színielőadások, hetenkint tánmulatság élvezetes kirándulások, séta csolnokázás. Elegáns lakások, esinos nyaralók. A szobák ára 80 fillértől 10 koronáig. Junius 16-ig és augusztus 21-től a szezon végéig a lakások 30%-al olcsóbbak. Napi ellátás személyenként 4 koronától, Vasuti állomások: Siófok és Veszprém. Siófokról gőzhajón 1 óra. Veszprémtől bérkocsin 1 1/2 óra. Vasuti szezonjegyek 33 1/3%-os kedvezményvel, menettérítési jegyek 3 napi érvényességgel féláron kaphatók. A fürdőintézet rendelő főorvosa: **Dr. Huray István**, kir. tanácsos. Lakásmegrendelések, előleg beküldése mellett. **Lingl Valerián** fürdőigazgatóhoz intézendők Balatonfüredre. A balatonfüredi ásványviznek, mely mint étrendi víz is igenkedvelt, főraktárosa: **Edeskaty L.**, udvari ásványvizszállító **Budapesten**. Ezenkívül kapható a balatonfüredi kutkezelőszéknél, **Szemerey Jánosnál Veszprémben** és **Simon Györgynél Székesfehérvárott**. Prospektussal ingyen szolgál a fürdőigazgatóság.

SZABADALOM!

SZABADALOM!

Bagaria Molypapir.

120 cm. széles. Méter 50 fill.

legtisztább és legbiztosabb

molyóvószer.

Ruhaszekrények és ládák beterezetésére; posztó- szőrmeruhák; selyemmel és bársonnyal bevont butordarabok betakarására.

Mindenütt kapható !!

Detsinyi Frigyes BUDAPEST

„A FEKETE KUTYÁHOZ“

Uteai lapelárusítók
 felvételnek
 e lap kiadóhivatalában.

**BRAZAY FÉLE
SOSBORSZESZ**

SOSBORSZESZ

NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
 KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA
 HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
 MELLEKELVE VAN!

865—1905.

Pályázati hirdetmény.

Hajdúvármegyébe kebelezett tízezer lakossal bíró Püspökladány nagyközségben elhalalozás folytán megüresedett községi orvosi állásra pályázatot hirdetek.

Törzsfizetés évi 1600 korona.

Természetbeni lakás; és a szabályrendeletileg megállapított díjak szedése.

Mindazok, kik ezen állást elnyerni óhatják, az 1883: I. t. cz. és az 1876: XIV. t. cz. rendelkezései szerint felszerelt kérvényeiket f. hó 30-ig aláírott főszolgabíróhoz adják be.

A választás június hó 1-ső napján d. e. 10 órakor Püspökladány község házában fog megtartatni.

Hajdusoboszló 1905. május 2.

Nábráczky,
főszolgabíró.

Lakásberendezési

cikkek!

Szőnyegek, Ágy- és asztalterítők, Csipkefüggönyök és Storok posztó- és plüs-függönyök, Butorszövetek, Divántakarók, Uti- és kocsitakarók, Linoleum és bőrvásznak.

óriási választékban kaphatók

Bosznay J. és Társa

szőnyegházában
 Debrecen, Kossuth-u. 5.

RONCEGNO-FÜRDŐ.
 Vasuti állomás 535 méter magas a tenger színe felett.
 Ásvány és minden modern fürdők és kurák. — Grand hotel des Bains, elsőrenői szálloda 200 szobával, táncteremmel és minden kényelemmel berendezve. Arnyas nagy park, illatos, poma-ntes levegő. Tézene, mindenféle nyári sportok. Nyári hőmérséklet 18—22°. **Idény tart május 20-tól október 15-ig** Prospektust kívánatra küld a Fürdőigazgatóság, Roncigno, Délfről.

Öreg ember nem vén ember

akkor, ha a leghíresebb tanárok által kipróbált amerikai tablettákat használja, mi az elgyöngült férfitől visszasadja. — Csakis elgyöngült férfierő (impotencia) elleni szer.

Törvényesen védve. — ÁRA 6 KORONA.

Szétküldés diszkrét módon postán naponta.

RADITZ J. gyógyszerháza — Budapest, a „Fehér Kereszt”-hez Fővámter 6. (a központi vásárcsarnokkal szemben.)

Főraktára Budapesten: Török J. gyógyháza Király-utca 12., Nador-gyógyháza Váci-körút 17.

Megbízható cégek

Békés Lajos uri divat, kalap és fehérnemű üzlet. Piac-utca 44. szám.

Sírkövek legolcsóbban kaphatók a **Debreceni kőipar vállalatnál** Piac-utca 56.

Killer Ede egyedüli gőzerőre berendezett butorgyár, Debrecen.

Fényképészeti cikkek gyári árban a **Schwartz-féle** pipázletben kaphatók.

Lebovits Zsigmond Kossuth-utca 6. ajánlja a legszebb és legdivatosabb cipőit, mérték után!

Arany-, ezüst-ékszerek készítésére legmegbízhatóbb **Szöke Dániel** ékszerész, Csapó-utca 28. sz.

Komáromi M. műhangszerkészítő és kereskedő Debrecen, József kir. herceg-u. 2.

A legjobb alpesi tejből!

NESTLE Legtökéletesebb tápszer-csecsemők részére.

Kísérleti csélokra fél dobozok á 1 Korona
 A tisztelt szülőknek próbadozók és röpiratok ingyen rendelkezésre állnak a HERUDA HÁNDORNÁL féle főraktárban BUDAPEST, IV. Kossuth Lajos utca 7 sz.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Idegbetegeknek

ajánljuk a 20 év óta fennálló és neves ideggyógyászok által mint kitűnő gyógymódot tartalmazó

Idegbetegségekről és Gutaütésről szóló röpiratot

WEISZMANN ROMAN-tól, mely röpirat immár a 20-ik kiadást érte el.

A röpirat az „**EGYSZARVU**”-hoz címzett gyógyszerháza **DEBRECENBEN** kapható.

Igazi urimó

arcának, keblének, kezeinek alapos ápolására sohasem használjon mást, mint a világhírű 1885. óta tör. védett **KRIEGNER-féle**

Crème de Margueriet.

Ezen készítményt kiváló tulajdonságai miatt számosan utánozzák, ez okból óva intem a nagyérdemű közönséget a silány utánzatoktól.

Kérjen mindig határozottan **KRIEGNER-félét.**

A Crème de Marguerite előnye, hogy mindennemű fém- és festő-anyag mentes, tehát teljesen ártalmatlan. Így éveken át használva sem támadja meg egészségét. Ártalmatlanságát hatósági bizonyítvány igazolja.

Eredeti nagy tégely 4 kor. — Próbategely 1 kor.

Kriegner György

gyógyszertára a Magyar Koronához Bpest, 8., Kálvin-tér.

Diszkrét postai szétküldés naponta.